

**Sodobna
slovenska
proza**

Tomo Podstenšek

Bobi

*

Morala bi oditi na počitnice; imela sva celo že letalski karti in plačano sobo v hotelu, Monika si je kupila nove kopalke, jaz pa sončna očala, kremo za sončenje in še nekaj malenkosti.

Potem mi je mama nekaj dni pred odhodom sporočila, da je očeta zadela lažja možganska kap. Zdravniki so sicer napovedali, da bo popolnoma okreval, ampak vseeno se mi je zdelo, da ju moram obiskati.

Na dan odhoda sem najprej odpeljal Moniko do letališča. Oba sva vedela, da je krvni strdek, ki je zamašil žilo v možganih mojega očeta, po spletu naključij dokončno zapečatil tudi prihodnost najinega zakona. Skupne počitnice naj bi bile zadnji obupni poskus, da vidiva, ali še lahko kaj rešiva ali ne. Že skoraj dve leti sva živela drug mimo drugega, imela sva ločeni spalnici in sva se – čeprav o tem nisva nikoli govorila – občasno dobivala z drugimi ljudmi. Vsaj zase sem vedel, da se, in po določenih znakih sem sklepal, da se Monika tudi.

V avtu sva večino časa molčala. Nobenemu od naju ni bilo zaradi tega nelagodno, tako sva bila navajena. Nisem ji zameril, da gre v Malago brez mene. Zdelo se mi je celo smiselno; za odpoved

potovanja je bilo prepozno in škoda bi bilo, če bi šel že plačan dopust popolnoma v nič.

Tudi takrat, ko sem ji povedal, da moram zaradi očeta k staršem, nisem pomislil ali pričakoval, da bi šla z mano. V resnici si z mojo družino nikoli ni bila prav blizu. V resnici se sploh niso marali, niti malo ne – zdaj sem si to končno lahko priznal. In midva bova šla tako kmalu narazen, kar je pomenilo, da se verjetno ne bodo nikoli več videli. Nikomur ne bo žal zaradi tega. Nihče razen mene ne bo niti razmišljal o tem.

Po štiridesetih minutah me je Monika prosila, ali lahko ustavim na počivališču. Zavil sem na prvi izvoz in jo počakal v avtu. Med postanki zmeraj sedim v avtu. Nisem je vprašal, ali mora na stranišče, ali hoče skaditi cigareto, ali pa bi si rada samo malo pretegnila noge. Bilo mi je vseeno, to ni bila več moja stvar. Čez nekaj minut se je vrnila s platenko vode in vrečko čipsa in odpeljala sva se naprej.

Ko sem jo odložil na terminalu in ji pomagal vzeti kovček iz prtljažnika, sva oba vedela.

“To je torej to,” je rekla.

“Ja. Pazi nase.”

“Ti tudi. Upam, da bo s tvojim očetom vse v redu.”

Pokimal sem in se obrnil. Čakalo me je še nekaj ur vožnje in hotel sem prispeti še pred mrakom. O svoji bodoči bivši ženi nisem več veliko razmišljal, slovo je bilo lažje, kot sem pričakoval. Kakor kadar z nohtom spraskaš s kože že zdavnaj zasušeno krasto, ki se brez skelenja razdrobi in odpade. Koža pod njo je še nekaj časa malo bolj rožnate barve, potem izgine tudi to. Nisem bil jezen nanjo; za kaj takega tudi nisem imel razloga, za neuspeh najinega zakona sem bil odgovoren vsaj toliko kot ona. Verjetno še bolj. Zdaj niti ni bilo več pomembno.

Malo sem ji samo zavidal, da se bo sama sprehajala po peščenih španskih plažah. Se morda zapletla v avanturo s kakšnim pijanim angleškim turistom s tetovažo buldoga na bicepsu. Škoda, da ni kap raje zadela njene mame ali očeta, sem otročje pomislil. Potem bi bil jaz tisti, ki bi zdaj čakal na vkrcanje na letalo, zvečer pa že srkal koktajle v enem od številnih barov in se spogledoval z mladimi vzhodnoevropskimi turistkami, ki bi mi po letih skoraj lahko bile hčerke.

Namesto tega se bom dva tedna stiskal v svoji stari otroški sobi, ki je že zdavnaj postala ropotarnica, natrpana s kartonskimi škatlami, v katerih so odslužene stvari, ki jih nihče nikoli več ne bo niti pogledal, a se jih je mojim staršem iz nekega razloga vseeno zdelo škoda vreči proč. Že samo ob misli na skupne zajtrke, kosila in večerje sem izgubil ves apetit. Upal sem samo, da je stari toliko v redu, da lahko skrbi sam zase in mi ga ne bo treba pomagati oblačiti, umivati in podobno. Tudi jaz si s svojo družino nisem bil pretirano blizu. V resnici se nismo preveč marali, stike smo ohranjali iz navade, spodobnosti in občutka dolžnosti.

Avtocesta je bila skoraj prazna, temperatura v avtu nastavljena na prijetnih enaindvajset stopinj. Dal sem radio malo bolj na glas in pritisnil na plin. Glasbo so prekinile kratke informacije o stanju na cestah. Nekje na drugem koncu države je nekdo na avtocesto spet zapeljal v nasprotno smer in v Srednji Gorci so opozarjali na psa, ki se potika po cestišču. Stegnil sem se in vzel polprazno plastenko, ki jo je Monika pozabila na sovoznikovem sedežu. Tanka plastika je ob stisku rahlo zapokala. Z eno roko sem držal volan, z drugo nerodno odvil zamašek in naredil nekaj požirkov.

**

Spomnil sem se, kako smo se vsako leto vozili na morje – osem ali devet ur cijazenja po stari cesti v avtu brez klime. Seveda takrat nisem vedel, da kaj takega kot klima v avtomobilu sploh obstaja. Še sreča, drugače bi se mi zmešalo. Na pot smo šli že ob štirih zjutraj, da smo se izognili največji vročini in da smo maksimalno izkoristili že prvi dan počitnic. Na koncu smo skoraj vsako leto obtičali v dolgi koloni dopustnikov, ki so razmišljali enako kot mi.

Zmeraj smo letovali v istem kraju na jadranski obali, kjer je imela firma, pri kateri je bil zaposlen moj oče, za svoje delavce v lasti naselje počitniških hišk. Sicer nismo bili vsako leto v isti, a tudi če bi bili, ne bi bilo nobene razlike, saj so bile vse skoraj popolnoma enake.

Iz majhnega hodnika so bila na levi vrata v kopalnico, naravnost pa se je šlo v večji prostor, kjer je bila na eni strani kuhinja, na drugi pa raztegljiv kavč, na katerem sta spala oče in mama. Sam sem spal v majhni sobici nasproti kopalnice, v kateri je bil prostor le za ozek

dvonadstropni pograd. Na spodnje ležišče smo odložili kovčke in drugo prtljago, jaz sem bil na zgornjem. Iz glavne sobe so bila še vrata na majhno teraso s plastično mizo in nekaj stoli.

Do morja je bilo dobrih deset minut hoje skozi prikoličarski kamp in borov gozdiček. Plaža je bila večinoma kamnita, neurejena in skoraj divja. Nekateri deli so bili zabetonirani z nepravilnimi zaplatami betona. Voda je bila zmeraj motna in na površini so plavali šopi morske trave, ki se je med plavanjem neprijetno lepila na ramena. Vsakih nekaj deset metrov so se v morje iz širokih betonskih cevi zlivale odplake iz bližnjih hotelov, ki smo jih lahko videli na drugi strani zaliva.

Na počitnicah je vladal precej bolj strog in bolj natančno določen urnik kakor doma. Oče je imel zelo jasno predstavo o tem, kako se uživa na dopustu in kaj vse je obvezno treba odključati, če si želi človek spočiti in se sprostiti. Ob sedmih vstajanje, nato v trgovino po kruh, hiter zajtrk na terasi, po zajtrku odhod na plažo in obvezno polurno ležanje na brisačah, ki smo jih razgrnili po betonskih flikah in obtežili s kamni, da jih ne bi odnesel veter. Potem prvo kopanje, pa mazanje s kremo za sončenje, pa sončenje, pa drugo kopanje, pa spet mazanje s kremo in sončenje. Okoli dvanajstih nazaj do bungalova, kuhanje kosila, po kosilu kava na terasi in počitek, okoli pol štirih nazaj na plažo in spet izmenično kopanje in sončenje do večera. Vmes kepica sladoleda. Enkrat na teden vožnja s turističnim vlakcem do bližnjega mesteca, kjer smo se sprehodili po kamnitih ulicah, si ogledali ostanke obzidja, obiskali akvarij in kupili razglednice in spominke za sorodnike.

Vsako leto vse popolnoma enako. Razen tistega poletja, ko smo imeli Bobija.

Bobi je bil potepuški mešanček med mešančkom in mešančko; majhen, kosmat in neugleden pes, z dolgo in razmršeno umazano rjavo dlako. Košat rep je nosil postrani, levo uho mu je stalo pokonci, desno pa viselo navzdol. Imel je malo kratko spodnjo čeljust, zato je kazal zgornje zobe in je bil videti, kakor da se ves čas smeji.

Takoj drugega jutra počitnic se je med zajtrkom priklatil na odprto teraso naše počitniške hiške, in ker mu je oče vrgel kolešček klobase, je ostal.

Najprej sem se ga malo bal, saj nisem bil vajen psov; mama je bila prepričana, da živali ne sodijo v stanovanje in oče je delil njeno

mnenje. A pes je bil mlad in igriv in čez kakšno uro sva se že spoprijateljila.

Naslednja dva tedna nas je Bobi spremljal na vsakem koraku. Z nami je hodil na plažo, čeprav se je zelo bal valov in ni maral v vodo. Ko smo bili v bungalovu, je poležaval na terasi in potrpežljivo čakal, da je kdo od družinskih članov pokazal voljo do igre z njim. Če si mu metal palico ali borov storž, ga je bil pripravljen nositi nazaj do onemoglosti in tisto poletje me je pošteno bolela rama.

Hranili smo ga z ostanki in mu nastavljali vodo v oglato plastično posodico, v kateri smo enkrat kupili sladoled. Iz modre plastificirane vrvi za obešanje perila sem zanj naredil improviziran povodec, na katerem sem ga vodil naokoli, čeprav to v resnici ni bilo potrebno; pes mi je ves čas zvesto sledil in se ni oddaljeval od mojih nog.

Izkazalo se je, da je tudi precej pameten in da si – ob obljubi primerne nagrade, seveda – hitro zapomni različne ukaze. Po nekaj dneh se je že odzival na “sedi”, “lezi”, “pridi”, “k nogi”, “čakaj”, “išči” in “marš v pičko materino”, kar so bile besede, s katerimi ga je odganjal oče, kadar je začel Bobi na plaži med sončenjem oblizovati njegova slana stopala.

Zanimivo, da se nisem mogel spomniti, kdo je dal Bobiju ime. Tudi tega, da bi pes kdaj naredil kakšno večjo lumparijo, nisem imel v spominu. Kakšne malenkosti pač. Ko je prišla plima, je prestrašeno bevskal v valove. Enkrat se je zapodil v galeba, a ga seveda ni ujel. In drugič je malo prežvečil mamin plastični natikač, a ga ni do konca uničil. Tisto leto sem vsako jutro vstal prvi in preveril, ali je na terasi kakšen pasji iztrebek, ki bi ga bilo treba frcniti pod borovce in skriti pred starši. Upal sem, da bomo Bobija obdržali, če se bo dovolj lepo obnašal.

In ko smo se odpravljali domov, je res kazalo tako: mama je na zadnje sedeže poleg mene razprostrla brisačo, oče pa mi je zabičal, naj pazim, da bo cucek med vožnjo pri miru.

Bobi je sprva prestrašeno vrtel glavo in se oziral naokoli, potem se je umiril. Med vožnjo sem ga božal po ščetinasti dlaki za ušesi, kar mu je bilo še posebej všeč. Ni pa maral božanja pod vratom – morda je imel kakšne komplekse zaradi svoje krajše spodnje čeljusti.

Čez nekaj časa, ko je postajalo v avtu vse bolj vroče, je začel Bobi sopsti hitreje in jezik mu je ves čas visel iz gobca. V dlan sem skrivaj

vsake toliko vlil malo vode iz plastenke, in ko jo je obliznil, je bil videti za spoznanje boljše. Tudi njegovo dihanje je postalo bolj enakomerno.

“Lulat me,” sem se vseeno zlagal, da bi se čim prej ustavili.

Čez nekaj kilometrov je oče res zapeljal na stran in stopili smo iz avta. Mama je začela odvijati sendviče, ki jih je pripravila za na pot, oče je z nogo preverjal, ali so pnevmatike dobro napumpane, Bobi je vohljajal po grmovju.

Pojedli smo vsak svoj sendvič in bil je čas, da gremo dalje. Ko sem poklical Bobija, me je oče prijel za ramena, me potisnil v avto in kratko rekel: “Bobi ne gre z nami.”

Potem je zaloputnil vrata avtomobila, tik preden bi pes utegnil skočiti noter.

“Marš stran!” se je zadrl nanj in ga odrinil z nogo. Ker je pes še zmeraj cvilil in tekal okoli avtomobila, se je sklonil in pobral s tal nekaj kamnov. Ko je zalučal prvega, je grdo zgrešil in Bobi, ki je mislil, da se igrata, se je zapodil za kamnom navzdol po pobočju, da bi ga prinesel nazaj.

“Cuček neumni,” je oče hitro sedel za volan, prestavil v prvo in pritisnil na plin.

Obrnil sem se nazaj, a zaradi vseh kovčkov, torb in zložljivih ležalnikov, ki so bili nagrmadeni v prtljažnem delu avtomobila in mi zakrivali pogled skozi zadnjo šipo, nisem mogel videti, kako je Bobi obstal v oblaku prahu s kamnom v ustih in gledal za odhajajočim avtom, ne da bi razumel, kaj se je pravkar zgodilo.

Ko sem zagledal očeta, me je vseeno malo pretreslo. Videti je bil nekaj let starejši, levo veko in kotichek ustnic je imel rahlo povešena, tako da je spominjal na voščeno lutko, ki so jo postavili preblizu kamina in se je začela topiti.

“Doktor pravi, da bo po nekaj mesecih rehabilitacije spet vse tako kot prej,” je mama uganila, o čem razmišljam.

Oče je samo nekaj zamomljal in si prižgal novo cigareto. Opazil sem, da ga tudi leva roka ne uboga najbolj. Trudil sem se, da ne bi preveč očitno buljil ali kazal svojega nelagodja.

“Ne bi ti bilo treba priti,” je nerazločno rekel, in če ne bi vedel, da ga je pred kratkim zadela kap, bi bil prepričan, da je pijan.

Sedli smo k večerji in spet ga je bilo mučno gledati, ko je nerodno opletal z nožem in vilicami, ročaj katerih si je z desnico zataknil med neubogljive in okorne prste leve roke. Ko je jedel, so mu iz napol odprtih ust koščki grižljajev padali nazaj na krožnik. Opazil sem, da zaradi povešene ustnice ves čas kaže del zobovja. Videti je bilo, kakor da renči.

“Se spomnita, kako smo vsako leto hodili na morje?” sem vprašal.

“V Vlahošane?” je rekla mama.

“Ja, saj nismo šli nikoli nikamor drugam.”

“Tudi to so zjebali,” se je razjezil oče. “Ko je šla firma v stečaj, so vse prodali, bungalove, parcele, vse! Sem slišal, da je naš direktor potem kupil to za male pare, dal vse porušit in zgradil hotel. Si predstavljaš? Najprej nekaj do konca zafuraš, da lahko potem poceni kupiš, jebem ti prekleto mrhovinarsko logiko!”

“Nekaj drugega me zanima ... A se spomniš Bobija?” sem ga vprašal.

“Koga?”

“Tistega malega psička, ki smo ga imeli na morju.”

“A, ja. Tisti je bil res posrečen.”

“Kako smo ga lahko kar pustili ob cesti? Kdo ve, kaj je bilo potem z njim ...”

“Kaj bi bilo? Nič dobrega, to ti garantiram!” je oče zarenčal in si z roko nerodno obrisal slino, ki mu je začela teči iz kotička ust. “Verjetno je crknil od lakote tam v tisti kamniti divjini. Ali pa ga je na cesti ruknil kak avto. Mogoče ga je zadavil šakal ali volk. Zdaj pa sam izberi, kateri scenarij ti je ljubši!”

“Ampak zakaj smo ga kar pustili?” nisem hotel odnehati.

“Zakaj, zakaj?! Zasmilil se mi je! Sem ves čas mislil, da bi ga nekje na poti lepo odpeljal v goščavo in obesil na kako drevo. Celo štrik za perilo sem imel pripravljen v prtljažniku. Potem se mi je pa ščene zasmililo in sem si rekel, kurc, naj gre, kamor hoče. Ampak mu nisem naredil usluge, to mi lahko verjameš. Najbrž se je matral še par dni ali tednov ... Vidiš, to se zgodi, če dedec ni dedec, ampak mevža.”

Ničesar več nisem rekel. S težavo sem prežvečil in pogoltnil, kar sem imel v ustih in odrinil krožnik proti sredini mize.

“Ne boš več?” je vprašala mama.

“Ne, na poti sem se ustavil na hamburgerju,” sem se zlagal.

“Preoblekla sem ti posteljino v tvoji sobi, sveže brisače imaš v omari. Kako dolgo misliš ostati?”

“Ne dolgo, čez dva ali tri dni moram nazaj,” sem v trenutku spremenil prvotni načrt in dodal v pojasnilo: “Z Moniko se ločujeva.”

To je bilo prvič, da sem jo sploh omenil. Nihče od njiju me ni prej vprašal zanjo. Tudi zdaj nista bila videti presenečena ali radovedna, kaj je šlo narobe.

“Meni se je tako zmeraj zdelo, da ni prava za tebe,” je mimogrede rekla mama. “Zjutraj bom šla v pekarno, hočeš kaj posebnega za zajtrk? Imajo rogljičke, makove štručke ...”

Rekel sem, da mi je vseeno in da bi si rad odpočil od poti.

V svoji sobi sem najprej odprl okno. Opazil sem, da so sosedje na nasprotni strani ulice prepleskali fasado in zamenjali streho. Zavesa na oknih so bile prav tako nove. Morda so bili novi tudi sosedje.

Legel sem na hrbet in se zastrmel v strop iz rjavih lesenih oblog. Z roko sem čisto iz navade segel v hlače in poskušal onanirati, kakor sem to tukaj na tej isti postelji tolikokrat počel kot najstnik. Nisem se mogel zbrati, in ko me je začelo boleti zapestje, sem odnehal. Pomislil sem, da nimam več dovolj potrebne domišljije. Povohal sem svojo dlan, ki je smrdela po preznojenih genitalijah. Moral bi se umiti, a se mi ni ljubilo v kopalnico. Iz spodnjega nadstropja so prihajali pridušeni zvoki pomivanja posode.

Gledal sem črne vreče za smeti in kartonske škatle različnih velikosti, ki so bile nagrnjene druga na drugo po vsej sobi, tako da je ostal prost samo ozek koridor od vrat do postelje in okna. Na nekaterih škatlah je bilo z velikimi črkami napisano, kaj je v njih: “OBLAČILA”, “IGRAČE”, “VHS-KASETE”, “KOZARCI” ...

Na večini škatel ni pisalo nič. Ugibal sem, ali je v kateri shranjen tudi tisti kos modre vrvi za perilo, ki ga je imel moj oče nekega davnega poletja pred tridesetimi leti pripravljenega v prtljažniku.